

Sygn. akt III AUa 1856/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk (spr.)

SSA Irena Różańska-Dorosz

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 września 2016 r. sygn. akt VII U 171/16

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 30 listopada 2015 roku w ten sp o sób, że przyznaje wnioskodawcy J. K. prawo do emerytury pomostowej od 1 listopada 2015 roku;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 660 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 września 2016r. Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił odwołanie J. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 30 listopada 2015r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej i nie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego żądanymi przez stronę pozwaną.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następująco ustalonym stanie faktycznym:

J. K. (ur.(...)) od 15.03.1978 r. do 15.02.1979 r. był zatrudniony w Ż. Zakładach (...) na stanowisku murarza pieców i kotłów przemysłowych. Praca wnioskodawcy na powyższym stanowisku wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy była zaliczana do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, Dział XIV, poz.10 – prace murarskie przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiaków, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

W okresie od 01.06.1980r. do 21.11.1983r. wnioskodawca był zatrudniony w Miejskim Zakładzie (...) w Ś. na stanowisku palacza. Praca wnioskodawcy na powyższym stanowisku wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy była zaliczana do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, Dział XIV, poz. 1 – prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

W okresie od 29.11.1984r. do 30.11.2009r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A., gdzie wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w następujących okresach:

- od 29.11.1983r. do 01.10.1986r. na stanowisku formiarz maszynowy wyrobów ogniotrwałych (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r., Wykaz A, Dział V, poz.11 – prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych);

- od 02.10.1986r. do 31.12.1998r. na stanowisku wypalacz wyrobów ogniotrwałych (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r., Wykaz A, Dział V, poz.11 – prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych).

Po dniu 01.01.1999 r. wnioskodawca nadal pracował na stanowisku wypalacz wyrobów ogniotrwałych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ale pracodawca nie uznawał już tego zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach/ charakterze oraz przestał wypłacać dodatek za pracę w takim charakterze.

W okresie od 01.12.2009r. do 26.05.2010r. wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy, natomiast w okresie od 27.05.2010r. do 27.03.2012r. był uprawniony do zasiłku dla bezrobotnych.

W dniu 21.09.2015r. J. K. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, do którego dołączył duplikat świadectwa pracy z dnia 16.02.1979r., w którym pracodawca poprawił punkt dotyczący okresu zatrudnienia oraz dopisał punkt dotyczący wykonywania pracy w szczególnych warunkach/charakterze. Pozostałe świadectwa pracy dotyczące zatrudnienia w szczególnych warunkach/charakterze wnioskodawca dołączył do wcześniej składanych wniosków o emeryturę pomostową z dnia 05.06.2015r. oraz 03.08.2015r., które zostały załatwione decyzjami odmownymi.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16.10.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach/ charakterze w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 w/w ustawy. Na podstawie złożonych dokumentów wnioskodawca udowodnił ponad 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach/charakterze w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ponadto wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 4 w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach/charakterze w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 w/w ustawy wg załącznika nr 1 lub nr 2, wynoszącego co najmniej 15 lat.

W piśmie z dnia 13.06.2016r. (...) S.A. wskazała, że prace które wnioskodawca wykonywał na stanowisku wypalacz surowców i wyrobów ogniotrwałych nie są tożsame z pracami bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub rozładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi, o których mowa w wykazie prac szczególnych stanowiących załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione i powołał przepis art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237, poz. 1656 ze zm.) zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.

2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat
3. osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat
4. ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat
5. przed dniem 01.01.1999r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej
6. po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zatem łączne spełnienie w/w przesłanek stanowi podstawę nabycia prawa do emerytury pomostowej.

W niniejszej sprawie spornym było czy wnioskodawca po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach/charakterze. Jednakże jak wynika to z poczynionych ustaleń faktycznych, a także z pisma pracodawcy ubezpieczonego z dnia 13.06.2016r., prace, które wnioskodawca wykonywał po 31.12.2008r. na stanowisku wypalacz surowców i wyrobów ogniotrwałych nie są tożsame z pracami bezpośrednio przy załadunku i rozładunku wyrobów ogniotrwałych, o których mowa w wykazie prac szczególnych stanowiących załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Stąd też brak jest podstaw do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia w myśl powyższej regulacji.

Ustawodawca przewidział w w/w ustawie – w rozdziale 9 „Przepisy przejściowe, dostosowawcze i końcowe” możliwość nabycia prawa do emerytury pomostowej także dla osób, które po dniu 31.12.2008r. nie pracowały na stanowiskach w warunkach szczególnym/charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Otóż w myśl art. 49 prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Stąd warunkiem sine qua non, w przypadku ubezpieczonych, którzy nie pracowali w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze począwszy od dnia 01.01.2009r. jest wykazanie, że w dniu wejścia w życie ustawy posiadają wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Przepis art. 3 ust. 1 w/w ustawy przewiduje, że pracami w szczególnych warunkach są prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Natomiast przepis art. 3 ust.3 w/w ustawy odnosi się do prac o szczególnym charakterze, przez które należy rozumieć prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku

emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że art. 49 jakkolwiek przewiduje wyjątek od zasady sformułowanej w art. 4 pkt 6 oraz art. 5-12 tej ustawy, zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po dniu 31.12.2008 r., to jednak wymaga, aby ubezpieczony wykazał okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w załączniku 1 i 2 do ustawy. Nie jest natomiast wystarczające wykazanie, że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku pracy, które zostało ujęte w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43). Przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury pomostowej, o którym mowa w art. 49 pkt 3 w/w ustawy, nie uwzględnia się okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 oraz 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jest to wyraz realizacji ogólniejszej zasady, na której opiera się ustawa o emeryturach pomostowych, zgodnie z którą prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które w okresie swojej kariery zawodowej wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy tej ustawy .

W odwołaniu wnioskodawca wskazał, jako okresy pracy w warunkach szczególnych spełniające kryteria art. 3 ust. 1 w/w ustawy zatrudnienie 01.01.2009r. do 30.11.2009r. na stanowisku wypalacz wyrobów ogniotrwałych. Jednakże pracodawca wnioskodawcy wykluczył taką możliwość wskazując w procesowym z dnia 13.06.2016r., że prace które wnioskodawca wykonywał na stanowisku wypalacz surowców i wyrobów ogniotrwałych nie są tożsame z pracami bezpośrednio przy załadunku lub rozładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi, o których mowa w wykazie prac szczególnych stanowiących załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Zatem, jakkolwiek prace wnioskodawcy na stanowisku wypalacz surowców i wyrobów ogniotrwałych mogą zostać zaliczone do prac w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, to nie stanowią prac w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 3 ust.1 – załącznik nr 1 ustawy o emeryturach i rentach, co w świetle art. 49 tej ustawy nie daje podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zarzucając:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art.4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż wykonywane po 31.12.2008r. przez wnioskodawcę prace na stanowisku wypalacza surowców i wyrobów ogniotrwałych nie są tożsame z pracami bezpośrednio przy załadunku i rozładunku wyrobów ogniotrwałych, o których mowa w wykazie prac w szczególnych warunkach, stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych i oparciu się przez Sąd Okręgowy wyłącznie na piśmie z zakładu pracy z dnia 13.06.2016r., podczas gdy praca wykonywana przez wnioskodawcę odpowiada pracy określonej w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych,

- art.49 w zw. z art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonych w załączniku 1 i 2 do ustawy, podczas gdy charakter wykonywanej pracy przez powoda pozwala zakwalifikować tę pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach (załącznik nr 1 do ustawy) i w konsekwencji przyjąć, że wnioskodawca spełnia powyższy warunek,

2) naruszenie przepisów prawa procesowego:

- art.233§1k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz wyprowadzenie z materiału dowodowego, tj. przedłożonych świadectw pracy oraz w szczególności pisma pracodawcy z dnia 13.06.2016r. wniosków z niego nie wynikających, a nadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, a mianowicie, że wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych, o których mowa w art.3 ust.1-załącznik nr 1 ustawy o emeryturach, co w świetle art.49 ustawy nie daje podstawy do prawa do emerytury pomostowej, a w konsekwencji doprowadziło do sprzeczności ustalonego stanu faktycznego z materiałem dowodowym polegającym na przyjęciu, iż powód nie wykonywał pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach określonych w załączniku nr1 do ustawy, podczas gdy z zeznań świadków wynika, że pracę w takim charakterze powód wykonywał przez cały okres zatrudnienia u pracodawcy,

- art.299k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania strony podczas gdy po wyczerpaniu środków dowodowych pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy przed 31.12.2008r., a także po 31.12.2008r. uzasadniającej zakwalifikowanie jej jako pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonych w załącznikach 1-2 do ustawy,

- art.328k.p.c. poprzez nie odniesienie się w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji do przeprowadzonych dowodów z zeznań świadków S. S. i B. P. (1), którzy zeznali, że wykonywana przez wnioskodawcę praca na stanowisku wypalacza wyrobów ogniotrwałych odbywała się w szczególnych warunkach w rozumieniu załącznika nr 1 do ustawy i nie wskazanie z jakich powodów zeznaniom w/w świadków Sąd odmówił wiarygodności, co w konsekwencji doprowadziło do wydania zaskarżonego orzeczenia i odmowy przyznania emerytury,

- art.227k.p.c. poprzez nie wyjaśnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, w szczególności czy wykonywana przez powoda praca na stanowisku wypalacza wyrobów ogniotrwałych i ceramicznych mieści się w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (załącznik nr 1 do ustawy) pod innymi pozycjami niż pkt 17 wykazu.

Wskazując na powyższe podstawy apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości lub w części poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej lub uchylenie zaskarżonego wyroku w całości lub w części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił:

Praca wnioskodawcy na stanowisku palacza wyrobów ogniotrwałych polegała na obsłudze pieca: ręcznym załadunku i wyładunku pieca materiałami, różnymi wkładami do pieców, które pracują w temperaturze nawet do 2000st.C . Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawcy wypalane były te same wyroby, a praca odbywała się ręcznie.

dowód: zeznania świadków B. P. (2) i S. S. e-protokół z 1.06.2016r.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest zasadna i skutkuje wydaniem orzeczenia reformatoryjnego. Spornym w sprawie pozostawało, czy wnioskodawca J. K., ur.(...), spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Na wstępie należy przypomnieć, iż emerytury pomostowe zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych ustawą z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237/2008 r. poz. 1656 ze zm. –zwanej dalej „ustawą”), która weszła w życie 1 stycznia 2009r. a dotyczy ubezpieczonych zatrudnionych w warunkach szczególnych i szczególnym charakterze, urodzonych po 31 grudnia 1948r. Emerytury regulowane powołanym aktem normatywnym zastąpiły emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do art. 4 wskazanej ustawy uprawnionym do emerytury pomostowej jest ubezpieczony urodzony po 31 grudnia 1948 r., legitymujący się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

wynoszącym co najmniej piętnaście lat, który osiągnął wiek emerytalny wynoszący odpowiednio dla kobiet 55 lat, a dla mężczyzn 60 lat, legitymujący się okresem ubezpieczenia wynoszącym odpowiednio dla kobiet 20 lat zaś dla mężczyzn 25 lat, który przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej lub art. 32 i 33 ustawy emerytalno – rentowej, i który po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy oraz rozwiązał stosunek pracy. Z kolei art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6, zwalniając je z konieczności świadczenia po 31 grudnia 2008r. pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 tej ustawy, wprowadzając jednak w to miejsce warunek, aby osoba ubiegająca się o to świadczenie spełniała w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w wyżej określonych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Przypomnieć należy, że definiując w art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach ustawodawca przyjął, że są to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Z kolei definiując pojęcie prac o szczególnym charakterze ustawodawca przyjął, że są to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz takich prac określa załącznik nr 2 do ustawy. W orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (vide: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2011 roku, IV SA/Po 335/11, publ. LEX nr 863891). Powyższe oznacza, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach ustalonym według przepisów ustawy emerytalno - rentowej (tj. art. 32 i następane) może nabyć prawo do tej emerytury na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jedynie wówczas, gdy staż jej pracy można równocześnie kwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze ujętą w wykazach prac stanowiących załącznik nr 1 lub 2 do wskazanej ustawy. Innymi słowy brak jest podstaw do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. To ostatnie określenie oznacza okres pracy wskazany w tych przepisach bez wliczania do niego tak określonych warunków zatrudnienia w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (vide : wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 2012 r. sygn. II UK 164/11 oraz z 4 września 2012r. sygn. akt I UK 164/12). W uzupełnieniu powyższego wywodu nadmienić należy, że w ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1 stycznia 2009 roku) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niemniej jednak w art. 4 pkt. 6 oraz w art. 49 pkt. 3 ustawodawca zawarł odesłanie wyłącznie do art. 3 ust. 1 i ust. 3 tej ustawy.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że w postępowaniu sądowym spór sprowadził się do ustalenia, czy wnioskodawca po 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem Sądu Okręgowego mimo, że wnioskodawca po 31.12.2008r. był zatrudniony ciągle na tym samym stanowisku pracy i w tych samych warunkach, jego pracy nie można zakwalifikować jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanej wyżej ustawy, a stanowisko swoje oparł na piśmie zakładu pracy z dnia 13.06.2016r. w którym wskazano, iż prace na stanowisku wypalacz surowców i wyrobów

ogniotrwałych nie są tożsame z pracami bezpośrednio przy załadunku i rozładunku wyrobów ogniotrwałych, o których mowa w wykazie prac szczególnych stanowiących załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. W piśmie tym pracodawca wnioskodawcy nie uzasadnił swojego stanowiska.

W ocenie Sądu zakwalifikowanie pracy wypalacza surowców i wyrobów ogniotrwałych jako pracy w warunkach szczególnych znajduje jednak potwierdzenie w Wyjaśnieniach dotyczących niektórych rodzajów prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, udzielonych w związku z zapytaniami ubezpieczonych i płatników składek, opublikowanych w dniu 18 maja 2010 r. na stronach www.emeryturypomostowe.gov.pl Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W wyjaśnieniach tych wskazano, iż w przypadku prac bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi (pkt 16 zał. nr 1) czynnikami ryzyka kwalifikującymi prace do prac w warunkach szczególnych są: mikroklimat gorący i bardzo ciężka praca fizyczna, określone w art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych. W przypadku konkretnych prac ich kwalifikacja do prac ujętych w pkt 16 zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, odbywać się więc będzie poprzez sprawdzenie, czy spełnione są kryteria dotyczące pracy w warunkach gorącego mikroklimatu i (lub) bardzo ciężkiej pracy fizycznej.

Analogicznie, jak w przypadku prac bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi jeśli chodzi o prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub rozładunku gorących wyrobów (pkt 17 zał. nr 1) decydujące znaczenie do określenia czy praca jest wykonywana w szczególnych warunkach jest występowanie przy jego rozładunku lub załadunku bardzo ciężkiej pracy fizycznej lub gorącego mikroklimatu środowiska pracy (nie wyrobu), tak jak to określono w art. 3 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wnioskodawca niewątpliwie pracę wykonywał ręcznie, a przy tym był narażony na działanie gorącego mikroklimatu środowiska pracy, a zatem powyższe warunki zostały spełnione.

Jednocześnie zaznaczyć należy, że na etapie postępowania przed Sądem nieprzedłożenie zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych nie uniemożliwia zaliczenia okresu do stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Rozstrzygając nin. sprawę Sąd podzielił stanowisko wnioskodawcy, iż posiada on wymagany okres pracy w warunkach szczególnych i tym samym spełnia wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Jednym z warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych jest posiadanie co najmniej 15 -letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przy czym ustawa wymaga aby uprawniony wykonywał tę pracę przed 1 stycznia 1999 r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz aby po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Ustawa w art. 4 pkt 2 nie określa, tak jak to ma miejsce w odniesieniu do art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, na jaki dzień powyższy warunek 15- letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze ma być spełniony, należy więc przyjąć zasadę ogólną, iż powyższy warunek powinien być spełniony na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową.

Biorąc pod uwagę wyniki postępowania dowodowego Sąd Apelacyjny uznał, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę pomostową wnioskodawca spełniał wszystkie warunki do przyznania przedmiotowego świadczenia określone w art.4 ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca legitymuje się bowiem ponad 15 -letnim stażem pracy w szczególnych warunkach i wykonywał te prace zarówno przed 1 stycznia 1999 r., jak i po 31 grudnia 2008 r.

Prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi oraz prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub rozładunku gorących wyrobów ceramicznych są ujęte w pkt 16 i 17 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, a w ocenie Sądu do tej kategorii należy zakwalifikować prace wykonywane przez wnioskodawcę mimo odmiennego stanowiska wyrażonego przez zakład pracy.

Charakter zatrudnienia wnioskodawcy, rodzaj wykonywanych przez niego prac jednoznacznie wynika z przedstawionej dokumentacji - świadectw pracy, angaży oraz zeznań świadków.

Sąd uznał więc, iż wnioskodawca zgodnie z pkt 5 i 6 art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przed dniem 1 stycznia 1999 r., prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze zarówno w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy jak i art. 32 oraz art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i na dzień złożenia wniosku emerytalnego posiada ponad 15- letni staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Gdyby uprawnienie wnioskodawcy oceniać według art. 4 w zw. z art.49 ustawy o emeryturach pomostowych, to z art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, iż odwołujący, aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej winien m.in. na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymować się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych) oraz przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywać prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych). Nie jest więc wymagane, aby przed dniem 1 stycznia 1999 r. prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS były wykonywane w wymiarze co najmniej 15 lat. Przesłanka długości wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze określona jest w art. 4 pkt 2 powołanej ustawy. Przesłanka ta musi zostać spełniona dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy, jednakże należy ją odnieść do warunku z art. 49 pkt 3 ustawy, tj. legitymowania się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, tj. w dniu 1 stycznia 2009 r. Przy przyjęciu, że po 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych, możliwe byłoby zastosowanie również przedstawionego rozwiązania, gdyż na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymował się on stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art.386§1 k.p.c. w zw. z art.477¹⁴ §2k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 30.11.2015r., przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej, poczynawszy od dnia 1 listopada 2015r. tj. od miesiąca złożenia wniosku emerytalnego.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art.98k.p.c. i §10 ust.1 pkt 2 w zw. z §9ust.2 i §21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015, poz.1804).

SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSA Robert Kuczyński SSA Irena Różańska-Dorosz

AdSz